

Oltchim si punctul critic de inflexiune al dezvoltarii economice

Cazul Oltchim, atat de intens mediatizat in ultimele zile, este caracteristic pentru un segment al economiei romanesti, reprezentat de catre stat. Pe de o parte, el sintetizeaza foarte bine efectul deciziilor de politica intarziata, in care acestea sunt luate in prisa, in ultimul moment, de regula la presiunea institutiilor externe, fara analize de impact economic sau social.

Pe de alta parte, scoate in evidenta incapacitatea autoritatilor de a gandi si actiona in termenii economiei de piata libera. Oltchim se inscrie in lungul sir al companiilor cu actionar majoritar de stat, in care transparenta redusa si cheltuielile nejustificate economic au permis extragerea de rente, punand in pericol insasi viabilitatea economica a acestora. Ce se poate face atunci cand datoriile unei companii, cum este Oltchim, depasesc valoarea activelor? Plaja de actiune devine extrem de redusa in conditiile in care si mediul extern, i.e. cerere scazuta si costuri ridicate, este unul potrivit.

Din nefericire, aceasta politica a cheltuielilor exagerate, nejustificate economic, se observa pe toate palierele economice unde intervine statul. Pe langa companiile de stat, si mecanismul fondurilor europene a fost infectat puternic de virusul costurilor nejustificate economic, fapt ce a dus la suspendarea in prezent a mai multor programe operationale. Si procesul de achizitie a unor bunuri si servicii publice sau investitiile in infrastructura sunt vizibil afectate de sindromul costurilor exagerate, ceea ce are repercusiuni negative asupra cresterii economice.

Economia Romaniei a ajuns la un punct de inflexiune critic in procesul dezvoltarii sale economice. Patru sunt factorii care definesc acest punct. Primul este necesarul de investitii in companiile cu capital majoritar de stat care au o pondere mare in economie, indeosebi in sectoarele energie si transporturi. Aici, multe active intra in ultimele stadii de depreciere, dat fiind faptul ca investitiile masive au fost facute cu mai bine de doua-trei decenii in urma. Al doilea este structura 'invechita' a economiei cu o industrie care opereaza cu tehnologii de multe ori depasite si costuri relativ mari si o agricultura ineficienta. Al treilea factor il reprezinta constrangerile de finantare externa cauzate de criza globala, care se vor mentine si in anii urmasi. In fine, al patrulea factor este asa numitul 'valuation effect' al diverselor active din Romania. Daca initial, prin aderarea Romaniei la UE, acest efect a fost pozitiv, acum, tendinta s-a schimbat brusc iar persistenta acesteia poate avea efecte negative puternice asupra economiei, mai cu seama in cazul unei indatorari ridicate a populatiei si companiilor.

Existenta acestui punct de inflexiune este surprinsa si in ultimul raport pe competitivitate realizat de Forumul Economic Mondial. Acesta arata o divergenta ingrijoratoare a tendintei PIB-ului pe cap de locuitor intre Romania si media tarilor din centrul si estul Europei, divergenta care s-a marit intrun ritm accelerat incapand cu 2009 si a atins, in 2011, cel mai inalt nivel din ultimele doua decenii. Pe fond, aceasta evolutie reflecta reducerea drastica a finantarii din capitaluri externe insa cauzele acesteia se regasesc in mare parte in raspunsul si comportamentul autoritatilor de la inceputul crizei si pana in prezent.

Pentru a creste Romania are nevoie de finantare externa dar, in conditiile economice actuale, aceasta va fi greu, daca nu chiar imposibil de canalizat intr-o economie in care influenta statului continua sa distorsioneze segmente intregi ale acesteia. Economia poate trece pe un palier superior

de crestere numai daca politica costurilor nejustificate economic, in toate institutiile reprezentate de stat, devine istorie. Aceasta necesita in mod obligatoriu schimbarea modului de gandire al autoritatilor, care persista de mai bine de 22 de ani. Pentru aceasta, asumarea responsabilitatii imediate pentru deciziile luate reprezinta primul pas inainte.

Cazul Oltchim arata ca la mai bine de patru ani dupa declansarea crizei in Romania, efectele acesteia asupra economiei in general, nu au fost inca pe deplin intelese de catre autoritati. Mentinerea comportamentului autoritatilor prin care rentele exagerate au continuat sa fie extrase din companiile de stat sau din mecanismele de investitii publice sau fonduri europene au inhibat puternic fluxurile straine de capital privat si au inrautatit credibilitatea externa a Romaniei.

Orizontul de timp necesar schimbarii abordarii curente este foarte scurt. Proiectia demografica arata ca in 10-15 ani, in absenta unei imigrari masive in Romania, rata de dependenta (numarul de pensionari raportat la angajati) va creste substantial. Daca pana in acel moment nivelul investitiilor de capital vor esua in a genera un nivel de productivitate corespunzator, economia Romaniei va fi fortata sa opereze pe un palier de crestere economica inferioara.

Ca si in episodul Oltchim, relevanta unor concepte economice simple, de baza, cum ar fi faptul ca viabilitatea economica a unei companii este data de catre valoarea actualizata neta a fluxurilor viitoare de capital, a fost neglijata de catre autoritati. Omiterea acestui principiu in continuare risca sa faca economia Romaniei dependenta iremediabil de consum.

Laurian Lungu

3 Octombrie 2012

Articol disponibil la: <http://www.hotnews.ro/stiri-opinii-13340846-laurian-lungu-oltchim-punctul-critic-inflexiune-dezvoltarii-economice.htm>